

В. В. Кривошеїн, доктор політичних наук, професор

ВЕНЧУРНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ГАЛУЗЬ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ

Прослідковано еволюцію становлення соціально-політичної ризикології; розкрито прикладну спрямованість ризикологічних досліджень у соціально-політичній сфері. Показано, що венчурне проектування варто розглядати як спеціальний напрям соціально-політичного ризик-менеджменту. Визначено, що учасники соціально-політичного процесу, які намагаються відіграти активну роль, вимушені шукати проривні ідеї і технології випереджувального розвитку для держави та суспільства, у той же час перевіряючи, наприклад, активність виборців за основними електоральними групами. Це дає змогу відчувати нові соціально-політичні настрої населення та зробити актуальні соціально-політичні наголоси, що можуть принести значні соціальні та/або політичні дивіденди в майбутньому.

Ключові слова: *соціально-політичний ризик, соціально-політична ризикологія, венчурний проект, маркетинговий ризик, алгоритм розробки венчурного соціально-політичного проекту.*

Постановка проблеми. Соціальна наука зробила шлях від вивчення безлічі окремих ризиків і ризикогенних ситуацій до розуміння того, що саме суспільство є генератором ризиків. Через розмаїтість методів і підходів до аналізу ризиків червоною ниткою проходила зацікавленість учених ризикогенністю різних складових соціальної тканини – від міжособистісних процесів і мереж до соціальних інститутів і структур, від первинних груп і символічних інтеракцій до соціальних рухів і великомасштабних організацій і систем.

Справа, однак, полягала не тільки в розмаїтості ризиків, їхнього масштабу й спрямованості. Історично широковідома й цілком тривіальна думка про подвійність, двозначність будь-якого знаряддя, соціальної дії, організації нарешті одержала науковий статус. Усе або майже все може бути використане як у благо, так і на шкоду. Більше того, добра справа зовсім не обов'язково обертається благом. Навпаки, вона найчастіше породжує бажання перетворити дароване благо на ризик, у моральні або фізичні втрати для благодійника. Тому подальше зосередження досліджень на окремих ризиках «усередині» соціальної тканини затемнювало деякий загальний процес і могло призвести до зневаги проблематикою, що згодом стала однією з основних у сучасній соціальній науці.

Аналіз досліджень і публікацій. У рамках розробки проблем соціально-політичної ризикології можна виокремити низку західних авторів. Напри-

клад, Р. Макдермотт [1], Т. М. Діц і Р. У. Рікрофт [2], Р. В. Еріксон і К. Д. Хаггерті [3] детально аналізували різні теорії ризику. Є роботи з теорії ризику в рамках екологічної політики (серед яких, зокрема, доцільно виокремити роботи таких авторів, як: М. А. Хайєр [4], Е. Келлоу [5], М. Е. Крафт [6]), теорії ігр (див., наприклад, працю Л. Левіна та Е. Ведунга [7]) і державної політики (тут можна виокремити роботи С. С. Нагеля [8], С. Худа та Д. К. Джонса [9; 10], А. Хеде та С. Прассера [11], Р. Г. Стюарта [12]). Можна виділити низку авторів, які почали досліджувати ризик як соціально-політичне явище і тим самим створили основу для формулювання унікального поняття соціально-політичного ризику. Особливу увагу тут варто приділити працям С. Кьоффі-Ревілли [13], Р. Хіскеса [14; 15], Р. Ніхолса [16], А. Е. Ворінга та А. І. Глендона [17].

Метою статті є визначення змісту та головного інструментарію венчурного проектування, яке розглядає галузь соціально-політичного ризик-менеджменту.

Виклад основного матеріалу. На Заході ризикологічні дослідження є сьогодні одним із магістральних напрямів розвитку соціально-гуманітарного знання. Почавшись у 1980-х рр. як емпірично побудовані методи «обчислення» ступеня ризику тих чи інших колективних дій, ці дослідження набули нині статусу самостійної дисципліни, що претендує на роль нового пояснювального інструмента стосовно соціетальної динаміки. До початку 1980-х рр. внаслідок складності проблеми і недостатньої розробленості методів аналізу соціально-політичного ризику відводиться другорядна роль у загальній оцінці ризику. Новим стимулом до проведення досліджень соціально-політичних ризиків, на думку Б. Маскаренаса та О. Сенда, стало збільшення обсягу міжнародних ділових операцій та іноземних інвестицій унаслідок зростання впливу ОПЕК. На початку та в середині 1970-х рр. у міжнародних корпораціях функція оцінки соціально-політичного ризику інституціоналізується та виокремлюється в самостійний структурний напрям (департаменти аналізу та оцінки соціально-політичного ризику) [18].

У цей період у провідних ТНК формуються спеціальні структури, що займаються оцінкою рівня ризику в країнах, де розміщуються їхні виробничі та збутові підрозділи. У міру формування постіндустріального, або інформаційного, суспільства збільшується обсяг інформації та інформаційних носіїв, доступних для фахівців та інвесторів, залучених до досліджень політичного ризику. Природним чином виникає потреба у вдосконаленні системи добору даних, поглибленні рівня аналітичної обробки інформації. Відповідно в рамках корпорацій запроваджуються перші комплексні системи оцінки соціально-політичних ризиків.

На рівні корпорацій висновок про рівень ризику, по суті, є кількісним описом соціально-політичного середовища, включеним в інвестиційну пропозицію. Наприклад, фірма «Dow Chemical» для своїх операцій у Латинській Америці розробила модель «Economic, Social and Political system» (ESP), яка передбачає такі кроки:

- попереднє збирання інформації щодо певної країни;
- відвідування цієї країни групою експертів;
- верифікація інформації за допомогою інтерв'ю із співробітниками відділення фірми і місцевими лідерами;
- остаточний аналіз інформації групою експертів;
- складання сценаріїв можливого розвитку подій.

Перевага цього підходу полягає в тому, що він спеціально розроблений для конкретних потреб компанії і привертає до аналізу як пересічних членів компанії, так і вищий керівний склад, тим самим гарантуючи, що ставлення до результатів оцінки буде достатньо серйозним. Недоліком цього методу є його дороговизна і те, що він вимагає багато часу.

Корпорація «Shell Oil» для оцінки можливостей розвідки, розробки і переробки нафти у певній країні сформуvala підхід, який передбачає формальну специфікацію даних по країні, експертні думки, оброблені методом лімітації помилок судження, складний статистичний алгоритм, що комбінує результати агрегованих економетричних даних та індивідуальні оцінки. Проте і цей спосіб відрізняється надзвичайною дороговизною [19, с. 20].

На початку 1980-х рр. відбувається також трансформація предмета вивчення соціально-політичної ризикології. До кінця 1970-х рр. увага фахівців була сфокусована в основному на випадках націоналізації та експропріації власності у міжнародних компаній у тій чи іншій країні як конкретних прикладах соціально-політичного ризику. Однак порівняльні крос-національні дослідження, проведені на рубежі 1970–1980-х рр., зафіксували поступове зниження кількості випадків прямої націоналізації власності в країнах, що розвиваються. Першу спробу узагальнити факти щодо випадків націоналізації та експропріації власності в країнах «третього світу», а не досліджувати окремі випадки методом case-study, здійснили американські фахівці С. Кобрін [20] і Д. Джодіс [21]. Таким чином, до початку 1980-х рр. серед дослідників сформувалося розуміння того, що як прояви соціально-політичного ризику слід розглядати не тільки і не стільки безпосередню націоналізацію власності, скільки інші, більш м'які, форми підвищення державного контролю за діяльністю бізнесу. У зв'язку з цим Д. Джодіс почав широко використовувати термін «поведінковий контроль» [22]. У подальшому ризику, пов'язані з непрямим збільшенням контролю за діяльністю компаній з боку держави і втратою компанією самостійності в прийнятті рішень (че-

рез податкові інструменти, законодавчі обмеження щодо робочої сили, технологій, процедур прийняття рішень тощо), стали вивчатися в науковому співтоваристві як ризик «повзучої експропріації» (creeping expropriation).

Інакше кажучи, протягом другої половини ХХ ст. відбувалося постійне розширення обсягу поняття «соціально-політичний ризик». Як зауважує О. Пожалов, ця тенденція обумовлена не лише появою нових політичних суб'єктів, здатних чинити вплив на діяльність компаній. Свою роль відіграє і те, що соціально-політична ризикологія початково стосувалася економіки, політичної економіки, інвестиційного аналізу, ніж класичного соціально-політичного аналізу [23, с. 56].

Показовим прикладом цього є формування такого спеціального напрямку соціально-політичного ризик-менеджменту, як проектний соціально-політичний ризик-менеджмент або управління венчурними (від англ. *venture* – ризикована справа; ризикувати, відважитися [на щось]) соціально-політичними проектами. Поняття «венчурний соціально-політичний проект» запозичене з економічних теорій і передбачає капіталовкладення, що мають принести від 100 до 200 % прибутку на кожну вкладену одиницю капіталу за короткий термін, проте успіх справи не гарантований. Як правило, на основі венчурних проектів передбачається створити й апробувати в ході виборів нові програмні концепти і моделі політичної поведінки, що здатні забезпечити стратегічну ініціативу після виборів. По суті, кожний політичний проект на початкових стадіях завжди є венчурним. Неодмінним атрибутом венчурних політичних проектів є формування або імпорт креативного потенціалу партії, розробка власної моделі майбутнього країни, регіону. Універсальність цих проектів полягає в тому, що вони можуть використовуватися не тільки під час виборчих кампаній, а й, так би мовити, «здаватися в оренду» могутнім політичним гравцям [24].

До головних чинників ризику венчурних соціально-політичних проектів можна віднести ризик неотримання передбачених проектом прибутків, зумовлений передусім технологічними й організаційними рішеннями проекту, а також випадковими коливаннями цін та попиту на продукцію. Причини, викликані технологічними та організаційними рішеннями венчурного проекту, можна віднести до ризику помилкових дій, а причини, викликані коливаннями цін та попиту на продукцію, – до маркетингового ризику.

Під ризиком помилкових дій (або ризиком неправильної лінії поведінки) розуміються ймовірність помилок у виборі методів та інструментів, помилковий прогноз і помилкова стратегія. Тобто партії та блоки партій, що діяли на основі нових, ще не випробуваних стратегій, користувалися нестандартними методами та інструментами, а також ті, що діяли на недостатньо вивченому сегменті політичного ринку країни, можна віднести до венчур-

них – тобто тих соціально-політичних проєктів, що зазнають значного соціально-політичного ризику помилкових дій. Слід зазначити, що венчурні соціально-політичні проєкти своїм неодмінним атрибутом мають високий ступінь ризику за всіма елементами ризику помилкових дій, адже нова передвиборча стратегія передбачає ризик неправильних методів та інструментів її реалізації, соціально-політичний прогноз щодо недостатньо вивчених електоральних груп (або сегмента політичного ринку) має своїм наслідком високий ризик помилкової стратегії, помилкових методів тощо.

Під маркетинговим соціально-політичним ризиком розуміються ймовірність різкої зміни попиту та ціни на продукт у соціально-політичній сфері, а також нестабільність (циклічність) попиту на нього. Згідно з маркетинговим підходом до соціально-політичного процесу ціна на продукт – це передвиборчі обіцянки, ідеї, технології, політичні рішення в рамках того чи іншого інвестиційного проєкту, за які виборці збираються «купити» проєкт, віддавши за нього свої голоси на виборах. При цьому «ціна» проєкту повинна підходити виборцям, тобто кількість отриманих від голосування обіцяних у майбутньому різноманітних благ (матеріальних та духовних) повинна покривати «витрати» виборця – час, силу, що витрачаються на участь у виборах. Крім того, «ціна» проєкту як продукту повинна бути більш вигідною, ніж «ціна» продуктів конкурентів – обіцянок інших партій та блоків партій.

Отже, випадковими коливаннями цін на продукти в соціально-політичній сфері є випадкові зміни настроїв виборців, що викликані активним продажем «конкурентного продукту» – інших партійно-політичних проєктів або різким знеціненням з тих чи інших причин ідей, технологій, передвиборчих обіцянок проєкту в очах виборців (наприклад, у результаті актуалізації політичного компромату). Високий рівень маркетингового ризику венчурних проєктів пояснюється тим, що, пропонуючи новітні ідеї та технології (а отже, для більшості виборців вони є невідомими або незрозумілими), венчури формують тим самим «ціну», що не влаштовує багатьох виборців або може коливатися зі значною амплітудою.

Імовірність маркетингового ризику значною мірою залежить від ступеня невизначеності попиту на продукти в соціально-політичній сфері. Тобто якщо венчурний проєкт «виробляє» нові ідеї, технології, новий проєкт розвитку країни, імовірність повної відсутності попиту на «продукцію» з боку виборців дуже висока. Отже, якщо проєкт має невеликий термін існування, пропонує нікому не відомі технології випереджального розвитку для держави та суспільства, дуже ймовірно, що його не підтримають виборці своїми голосами, тобто не «куплять» на «політичному ринку», віддавши перевагу «товару конкурента» або взагалі відмовившись від «купівлі», не

прийшовши на вибори або не підтримавши жодного кандидата (списку кандидатів).

Венчурні проекти, що планують діяти на недостатньо вивченому сегменті політичного ринку (наприклад, орієнтуватися на електоральні групи «молодь», «жінки», «шанувальники пива» тощо), значною мірою зазнають маркетингового ризику, оскільки можливості соціально-політичного проекту з проведення маркетингових досліджень ринкового попиту на соціально-політичну продукцію в цьому випадку дуже обмежені. Отже, через брак інформації про кон'юнктуру на політичному ринку венчурний проект може помилково обрати цільову електоральну групу, яка не підтримає його на виборах або взагалі буде ігнорувати вибори, не прийшовши на голосування.

Отже, соціально-політичні проекти, що зазнають ризику через нові стратегії, інструменти, методи, технології або недостатньо вивчені сегменти політичного ринку, соціально-політичні процеси або явища можна віднести до венчурних соціально-політичних проектів. Проте не слід обмежувати соціально-політичний ризик венчурних соціально-політичних проектів лише ризиком втрат, варто згадати й про «ризик прибутку», адже венчурні соціально-політичні проекти здебільшого розраховують на «політичний прибуток», тобто перемогу на виборах або інші суттєві соціальні та/або політичні дивіденди.

Алгоритм розробки венчурного соціально-політичного проекту передбачає такі кроки [25, с. 13]:

1. Діагностика існуючої ситуації, яка передбачає такі дії:

- оцінка загальної політичної ситуації в країні (соціальний і політичний клімат, оцінка сили діючої вертикалі влади, дотримання демократичних норм, електоральні очікування, соціально-політичні уявлення тощо);
- оцінка політичної й економічної ситуації в регіоні (проблемне поле, роль партій і суспільних рухів у регіоні, визначення сфер впливу (групи, коаліції тощо) і конструювання політесу, легітимність влади, позасистемна опозиція, стійкість системної опозиції, менталітет і соціальне несвідоме етнокультурних спільнот регіону, основні бюджетоформуючі установи, акції протесту, рівень злочинності тощо).

2. Аналіз потенційних інвестиційних партнерів (об'єктів інвестування), що передбачає такі дії:

- здійснення класифікації груп потенційних інвестиційних партнерів і особливості роботи з кожною із цих груп;
- визначення реперних точок діагностики, основні показники перспективних/безперспективних інвестицій у політичні проекти.

3. Співвіднесення ризиків власних інвестицій з результатами, що отримані в ході діагностики. Тут передбачаються такі дії:

– проробка технології аналізу ситуації: оцінка можливості входження «новачків» у перший і другий ешелони владних структур, наявність/відсутність «ефекту новизни», стереотипу «Ми», «Наші» тощо;

– розробка програми залежно від виду передбачуваної підтримки венчурного партнера: визначення виду і механізмів підтримки, оцінка можливих гарантій шляхом залучення посередників (технологів, консультантів, експертів тощо);

– оцінка передбачуваних результатів інвестицій: придбання популярності, заява на наступні вибори, боротьба за посаду, формування репутації, позиціонування і просування власної «торговельної» марки (бренда) тощо.

4. Формування навичок ефективного спілкування з перспективними венчурними партнерами, у ході реалізації якого передбачаються такі дії:

– розробка стратегії щодо адекватного залучення перспективних венчурних партнерів (віялова тактика, приєднання до перспективних партнерів тощо);

– розробка методів попередження конфліктних ситуацій на стадії переговорів і в ході просування проекту;

– формування навичок соціально-психологічного впливу на партнера (уселяння, наслідування, переконання, мода, віра, зараження);

– відпрацьовування тактик відмовлення безперспективним партнерам, методи розпізнавання і нейтралізації авантюрних пропозицій.

При венчурному соціально-політичному проектуванні спостерігаються такі типові проблеми і помилки:

– помилки організаційного характеру;

– помилки, пов'язані з недостатнім/неповним обліком вимог до реалізації технології;

– психологічні помилки, пов'язані з особистісним ставленням до партнера (помилки типу «свої – чужі», «подобається – не подобається» тощо).

Ризик венчурних соціально-політичних проектів є дуже багатограним у своїх проявах і часто являє собою складну конструкцію з елементів інших ризиків. Прояви ризику індивідуальні для кожного учасника венчурного соціально-політичного проекту. Про багатогранність такого ризику та його складні взаємозв'язки говорить той факт, що навіть рішення щодо мінімізації проектного ризику містить у собі ризик.

Ураховуючи дані обставини, можна запропонувати таке інструментальне визначення ризику соціально-політичного проекту: ризик венчурного соціально-політичного проекту (R_{vp}) – це система чинників, що проявляється у вигляді комплексу ризиків (загроз), які є індивідуальними для кожного учасника венчурного соціально-політичного проекту, як у кількісному, так і в якісному відношенні.

Систему ризиків венчурного соціально-політичного проекту можна репрезентувати такою матрицею:

$$R_{vp} = \begin{pmatrix} R_{11}, & R_{12}, & R_{13}, & R_{14}, & R_{15}, & R_{16}, & \dots & R_{1n} \\ R_{21}, & R_{22}, & R_{23}, & R_{24}, & R_{25}, & R_{26}, & \dots & R_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ R_{m1}, & R_{m2}, & R_{m3}, & R_{m4}, & R_{m5}, & R_{m6}, & \dots & R_{mn} \end{pmatrix},$$

де n – можлива кількість ризиків політичного проекту; m – кількість учасників проекту. Столпчик матриці при цьому показує, що значення будь-якого ризику для кожного учасника проекту проявляється також індивідуально.

Тут наголос зроблений на тому факті, що ризик венчурного соціально-політичного проекту являє собою складну систему з численними взаємозв'язками, яка проявляється для кожного з учасників венчурного соціально-політичного проекту у вигляді індивідуальної комбінації – комплексу, тобто ризик i -го учасника проекту (R_i) може бути описаний за такою формулою: $R_i = \{R_{i1}, R_{i2}, R_{i3}, R_{i4}, \dots, R_{in}\}$.

Висновки. Таким чином, венчурне проектування варто розглядати як спеціальний напрям соціально-політичного ризик-менеджменту. Запозичене з економічної науки та практики поняття «венчурний соціально-політичний проект» передбачає капіталовкладення, що мають принести більше 100 % прибутку на кожен вкладений одиницю капіталу за короткий термін, проте успіх справи не може бути гарантований. Учасники соціально-політичного процесу, які намагаються відігравати активну роль, вимушені шукати проривні ідеї і технології випереджального розвитку для держави та суспільства, у той же час перевіряючи, наприклад, активність виборців за основними електоральними групами. Це дає змогу відчувати нові соціально-політичні настрої населення та зробити актуальні соціально-політичні наголоси, що можуть принести значні соціальні та/або політичні дивіденди в майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. McDermott R. Risk-Taking in International Politics: Prospect Theory in American Foreign Policy / R. McDermott. – Ann Arbor : University of Michigan Press, 1998. – 256 p.
2. Dietz T. M. The Risk Professionals / T. M. Dietz, R. W. Rycroft. – N. Y. : Russell Sage Foundation, 1987. – 178 p.
3. Ericson R. V. Policing the Risk Society / R. V. Ericson, K. D. Haggerty. – Toronto : University of Toronto Press, 1997. – 487 p.

4. Hajer M.A. The Politics of Environmental Discourse: Ecological Modernization and the Policy Process / M.A. Hajer. – Oxford : Clarendon Press, 1995. – 332 p.
5. Kellow A. International Toxic Risk Management: Ideals, Interests and Implementation / A. Kellow. – Cambridge : Cambridge University Press, 1999. – 223 p.
6. Kraft M.E. Policy design and the acceptability of environmental risks: Nuclear waste disposal in Canada and the United States / M.E. Kraft // Policy Studies Journal. – 2000. – Vol. 28, № 1. – P. 206–218.
7. Lewin L. Politics as Rational Action: Essays in Public Choice and Policy Analysis / L. Lewin, E. Vedung. – Dordrecht : D. Reidel Publishing Company, 1980. – 274 p.
8. Nagel S.S. Contemporary Public Policy Analysis / S.S. Nagel. – Alabama : University of Alabama Press, 1984. – 378 p.
9. Hood C. Accident and Design: Contemporary Debates in Risk Management / C. Hood, D.K. Jones. – L. : UCL Press, 1996. – 268 p.
10. Hood C. Control over bureaucracy: Cultural theory and institutional variety / C. Hood // Journal of Public Policy. – 1995. – Vol. 15, № 3. – P. 207–230.
11. Hede A. Policy-Making in Volatile Times / A. Hede, S. Prasser. – Sydney : Hale & Iremonger, 1993. – 288 p.
12. Stewart R.G. Public Policy: Strategy and Accountability / R.G. Stewart. – South Yarra : MacMillan Publishers Australia Pty Ltd, 1999. – 320 p.
13. Cioffi-Revilla C. Politics and Uncertainty: Theory, Models and Applications / C. Cioffi-Revilla. – Cambridge : Cambridge University Press, 1998. – 364 p.
14. Hiskes R. Democracy, Risk, and Community: Technological Hazards and the Evolution of Liberalism / R. Hiskes. – N. Y. : Oxford University Press, 1998. – 208 p.
15. Hiskes R. Hazardous liaisons: Risk, power and politics in the liberal state / R. Hiskes // Policy Studies Journal. – 1998. – Vol. 26, № 2. – P. 257–273.
16. Nichols R. Maxims, «Practical Wisdom», and the language of action: Beyond grand theory / R. Nichols // Political Theory. – 1996. – Vol. 24, № 4. – P. 687–705.
17. Waring A.E. Managing Risk / A.E. Waring, A.I. Glendon. – L. : International Thomson Business Press, 1998. – 493 p.
18. Mascarenhas B. Country Risk Assessment Systems in Banks: Patterns and Performance / B. Mascarenhas, O.Ch. Sand // Journal of International Business Studies. – 1985. – Vol. 16, № 1 (Spring). – P. 19–35.
19. Подколзина И. А. Проблемы дефиниции и оценки политического риска / И. А. Подколзина // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 12, Полит. науки. – 1996. – № 5. – С. 19–33.
20. Kobrin S.J. Foreign Enterprise and Forced Divestment in LDCs / S.J. Kobrin // International Organization. – 1980. – Vol. 34, № 1 (Winter). – P. 65–88.
21. Jodice D.A. Sources of Change in Third World Regimes for Foreign Direct Investment, 1960–1976 / D.A. Jodice // International Organization. – 1980. – Vol. 34, № 2 (Spring). – P. 177–206.
22. Jodice D.A. Understanding Expropriation: Reply to Libby and Cobbe / D.A. Jodice // International Organization. – 1981. – Vol. 35, № 4 (Autumn). – P. 755–761.

23. Пожалов А. А. Исследования политического риска: история зарождения, становления и развития / А. А. Пожалов // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 12, Полит. науки. – 2006. – № 3. – С. 43–56.
24. Севрук В. Т. Дополнительные рейтинги – инструмент оценки внутренних рисков финансовых институтов / В. Т. Севрук // Банк. дело. – 2006. – № 2. – С. 29–36.
25. Лупаций В. Венчурные политики / В. Лупаций, Т. Гребнева // Компаньон. – 2002. – № 9. – С. 12–15.

ВЕНЧУРНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ КАК ОТРАСЛЬ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОГО РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА

Кривошеин В. В.

Показана эволюция становления социально-политической рискологии; раскрыта прикладная направленность рискологических исследований в социально-политической сфере. Доказано, что венчурное проектирование следует рассматривать как специальное направление социально-политического риск-менеджмента. Определено, что участники социально-политического процесса, которые пытаются играть активную роль, вынуждены искать прорывные идеи и технологии опережающего развития для государства и общества, в то же время проверяя, например, активность избирателей по основным электоральным группам. Это дает возможность почувствовать новые социально-политические настроения населения и расставить актуальные социально-политические акценты, которые могут принести значительные социальные и/или политические дивиденды в будущем.

Ключевые слова: *социально-политический риск, социально-политическая рискология, венчурный проект, маркетинговый риск, алгоритм разработки венчурного социально-политического проекта.*

VENTURE DESIGN AS A BRANCH OF THE SOCIAL AND POLITICAL RISK MANAGEMENT

Kryvoshein V. V.

It shows the evolution of the formation of social and political riskology; disclosed riskological applied focus of research in the social and political sphere. It is proved that the design venture should be regarded as a special area of social and political risk management. It was determined that members of social and political process, who are trying to play an active role, forced to seek breakthrough ideas and advanced technology development for the state and society, while at the same time checking, for example, the voter turnout for the main electoral groups. This makes it possible to feel the new social and political attitudes of the population and to place current socio-political emphasis, which can bring significant social and/or political dividends in future.

As a risk factor of venture socio-political project considered risk of non profits by the project, due primarily technological and organizational solutions project and random fluctuations in prices and demand for products. It is shown that the reasons due to technological and organizational solutions venture project, it is advisable to include the risk of erroneous actions and reasons caused by fluctuations in prices and demand for the products – a marketing risk. Proved that random fluctuations in food prices in the socio-political sphere are random changes in attitudes of voters caused by active sales «competitive product» – the other party-political projects or sharp depreciation of certain causes of ideas, technologies, pre-election promises of the project in the eyes voters. The high level of risk marketing venture projects because offering the latest ideas and technologies (and therefore the majority of voters they are unknown or unclear), thereby forming ventures «price» that does not sit well with many voters either can range from large amplitude.

Reveals that the algorithm development of venture socio-political project involves the following steps: diagnosis of the current situation; analysis of potential investment partners (investment objects); correlation risk their investment with the results obtained during the diagnosis; the skills of effective communication with prospective venture partners.

Key words: *socio-political risk, social and political riskology, venture project, the marketing risk, algorithm of development venture socio-political project.*

